

העם

אל הים

אחרי כמה היסטורים, החליט הקיץ סופית לפקוד את ישראל. הוא כיסה את הארץ כולה בחמומו המפריך, ואת השפלה בלחות מטרידה. מזיעים ועייפים, הפנו מאות אלפי האזרחים את מבטיהם אל הים.

התנועה אל שפת־הים — התנועה ההמונית האמיתית היחידה בארץ — נפתחה בכל היקפה. היא החלה לאורך החופים, שם גילו הצעירים את אברייהם לעיני השמש ובני המין השני; התפשטה לירושלים, שם נאסרו בעלי־משאיות שביקשו להביא את ההמונים בשבתות לים; ציפתה לתגבורת אדירה עם סיום שנת־הלימודים שבסופו עברו.

מכבד עך מוסקבה. אולם לא רק חובבי החול והמים הפנו השבוע את מבי טיהם אל מרחבי הים הכחול. גם מדינאי ישראל, ארצות־ערב וביירות העולם נעצו את עיניהם באגן המזרחי של הים התיכון. גרמו לכך שלוש צוללות סובייטיות שנמסרו למצריים (ראה להלן).

מאז שחר ההיסטוריה היה הים התיכון יורה למאבק על שלטון העולם. הבבלים קראו לו "ים אמורו" ("ים המערב" או "ים האמורים"). הרומאים קראו לו "מרה אינטרנוס" (הים הפנימי) או "מרה נוסט" ("הים שלנו"). הערבים קראו לו "בחר אל־רום" ("הים הרומאי"). השבוע, זמן רב אחרי שהפך לאגם קטן לעומת האוקיינוסים הגדולים, היה נדמה כי תיפול הכרעה נוספת על פני מימיו — הכרעה שתשפיע מאד על ישראל, אף שליש־ישראל עצמה אין כל חלק בה.

מדיניות

ראשון בין תנינים

למי הועיל מיבצע־סואץ? משלושת ראשי הממשלה שהסתערו אשתדק על התעלה, שניים — הבריטי והצרפתי — התפטרו, הניחו ליוזשיהם להיכנע בפני גמאל עבד אל־נאצר וחברת־התעלה שלו. השלישי, ז'ורז' בן־גוריון, עוסק בכתיבת חוברות על המיבצע, לא הצליח להצביע אף על הישג בטוח אחד.

אולם אם השלושה יצאו בידיים ריקות, הרי הרביעי הרוחח הון. במצע־סואץ השליט את ארצות־הברית על רוב שטחי המרחב. בשבועות הראשונים אחרי חורבן צבא מצריים, הפרידה אמריקה בין סעוד ושותפיו לשעבר, ערכה הפיכה מוצלחת בירדן, בימה בחירות מוצלחות בלבנון וייצבה את ה"משטר הרעוע של ירדיה בעיראק.

הסמל לנוכחות האמריקאית היה אגרוף הפלדה של הצי האמריקאי הששי בים־התיכון. הופעת ממסכת־ענק פורסטל בגמל בירות, בגרע מכריע של המאבק, זרעה אומץ בלב ירדיה.

הקרב התקרב לסיבוב האחרון: הוצאת סוריה מידי הקצינים השמאליים והלאומניים, והפלת גמאל עבד אל־נאצר בכבודו ובעצמו. לפני שבוע היה נדמה כי כיבוש יעד זה קרוב מאוד.

חרטומים דרומה. אך אם קיוו האמריקאים כי הרוסים ישחקו למראה השתלטות האמריקאים, הועמדו השבוע על טעותם.

המכה הנגדית נישאה על פני הגלים. לעיני העולם כולו עברו שלוש צוללות חדשות מן הים הבלטי לנמל אלכסנדריה, נתנו בגרע מכריע ברק חדש לפרסטיגיה המצרית שדחתה. לגבי מליוני ערבים, הניג זונים מקול ערב הקאהירי, הפגינו הצוללות את נכונותה של ברית־המועצות לתת גיבוי למצריים, ואת יכולתו של עבד אל־נאצר לחדש את המצור המצרי על אילת בבוא היום.

כדי להדגיש שיעור זה, קיבלה שייטת־הים־השחור של הצי הסובייטי פקודה להפגות את חרטומיה דרומה, לעבור דרך מיצר בוספורוס לעבר חופי המרחב. בראשה הפג ליגה הסירית קוטווב, הנקראת על שם המצביא שניצח את נפוליאון.

מבחינה צבאית, היה כוחה של קוטווב אפסי לעומת זה של פורסטל. אולם לא אורך טווח התותחים ועובי השריון קובע בקרב הנוכחי על לב המרחב. המאבק הוא נפשי, והשבוע נראה היה כי הוא רחוק עדיין מהכרעה סופית.

בין כוחות אדירים אלה, הכוח הימי של ישראל דומה לראשון בין תנינים. איש משני הצדדים לא התעניין במיוחד בגורלה. כל דאגתה של ישראל במאבק־האדירים היא

שלא להיאכל בטעות בלהט המאבק, שהיא עצמה גרמה לו לא במעט.

מפלגות

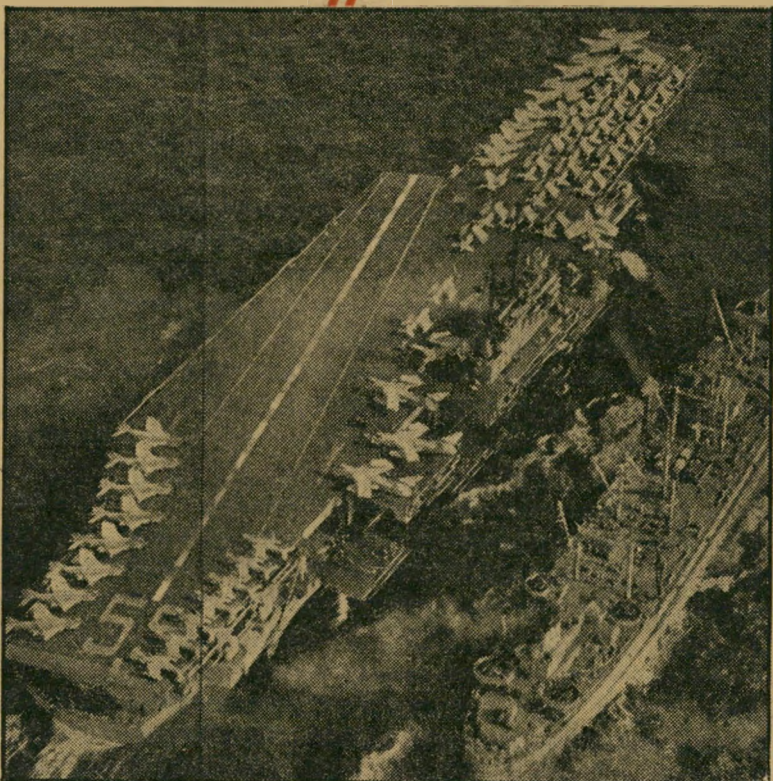
שמעון פרסומת

שמעון פרס, המנהל הצעיר (33) של משרד הבטחון, היה פעם אדם נחבא אל הכלים. אולם בחודשים האחרונים, הכלים היחידים שהיו נחבא אליהם הם מכשירי הפירסומת.

מנהגו של הפקיד הבכיר לנאום בכל הזדמנות נאומים סנסציוניים, המכילים תמיד פרטים בטחוניים המבטיחים להם כותרות ראשיות, עורר לא פעם רוגז בין שרי ה"ממשלה, שאינם מעזים לדבר בפומבי על נושאים כל־כך עדינים. כמה שאילתות כבר הוגשו בענין זה לשר הבטחון.

אולם פרס, יליד פולין שזכה בפי יריבו במפא"י לתואר "שמעון פרסומת", לא התחשב בדעת השרים. הוא היה בטוח בגבו הרחב של ביג"י ובתמיכת חבריו בקבוצת המנהלים.

רוגז ביום חמישי. ערב יום העצמאות עורר פרס סנסציה, הפעם עליידי כך שלא נאם. הוא נמנע בגרע האחרון מהלהפיע ב"אסיפה בבית־טוקולוב בתל־אביב, יחד עם

ממסכת פורסטל: 60 אלף טון, 3500 איש, 100 מטוסים, פצצה אטומית שלוש צוללות לשארם אל־שייך

ח"כ חרות יוחנן באדר. הסיבה: באדר הרגינו את אנשי השב. במאמר שנשא את הכותרת "האיש שהיה יום חמישי", בו חזר על הח"כ שדות שהושמעו בהעולם הזה לגבי פרשת רצח קסטנר.

גם אז לא ויתר פרס על הגאומ של נישא, פירסם אותו בדבר, בלחית ההערה התמימה "מתוך גאומ בבית־טוקולוב." אולם העתונאים, היודעים להעריך את כוח קבר צית־המנהלים, לא התרגו. השבוע הזמינו שוב את פרס, קיימו את האסיפה שבוטלה אז — אלא מבלי להזמין את הד"ר באדר.

גם הפעם לא סמן פרס את לשונו בצלחת. הוא לא גילה רק פרטים בטחוניים שהיו עד כה סודיים (למשל: ביטול משלוח אוגית המיבחן, אחרי שצרפת נכנעה לעבד אל־נאצר) בענין הסואץ, אלא מסר גם כמה הכרות מדיניות על יחסי ישראל עם ברית־המועצות. מדיניות העליה, ועוד — הכל נושאים ה"נוגעים לשרים, אינם נוגעים לחלוטין לסקר בכיר במשרד הבטחון.

כמו כל הגאומים של שמעון פרס, קצר גם נאום זה קציר כפול: יכול גלוי של כותרות שמנות בעתוננים, יכול סודי שני של שאילתות בממשלה.

* על פי סיפורי הידוע של ציסטרטון בעל אותו שם, בו תיאר מחתרת אנארכיסטית ה"מורכבת כולה מתעניין בגורלה. בראשות המפקח הכללי.

הפעלתה של דוקטרינת אייזנהואר נגד מצריים לאחר שקיבלה צוללות סובייטיות — זאת תהיה כנראה הירישה שתופנה מצד ישראל לארצות־הברית בעתיד הקרוב ביותר.

כידוע, קובעת הדוקטרינה כי ארצות־הברית תתערב בכל מקרה של תוקפנות או הכנות לתוקפנות מצד ברית־המועצות, אחת מגרורותיה או מדינה הנתמכת על־ידיה. ישראל תסען כי קבלת הצוללות הופכת את מצריים למקרה קלאסי

המחייב התערבות אמריקאית.

אל תצפה לשום תוצאה רצינית אחרי השמועות בדבר משאיומתן סודי המתנהז כביכול בין ישראל לבין אחרות ממדינות־ערב, בקשר להחזרת פליטים ערביים. שמועות אלה, מבוססות כנראה על העובדה ששגריר ישראל ברומא אליהו ששון מקיים מפעם לפעם שיחות בלתי־רשמיות ובלתי־מחייבות עם כמה ידידים ערביים חסרי מעמד רשמי, הנוהגים לבקר באיטליה. לפי דעת מומחים לענייני ערב נופחו ידיעות

אלה על־ידי מצריים, המעוניינת להשמיע בצורה זאת את אותן המדינות הערביות שהתקשרו מבחינה פוליטית עם ארצות־הברית. יחד עם זאת, לא תכחיש ישראל את השמועות ואולי אפילו תתן להבין כי יש ממש מאחוריהן, בתקווה כי במערך התעמולתי הכללי תפיק גם היא תועלת מהפצתן.

לעומת זאת, עשויות להתמשש התוכניות האמריקאיות ליישוב חלק מן הפליטים הערביים בעיראק. במסגרת המשאומתן על השתלבותה של ישראל בדוקטרינת אייזנהואר, הבטיחה ארצות־הברית גם להקציב סכומים מתאימים וגם לבצע פעולות פוליטיות אשר יביאו לידי טילוקם

של הפליטים הערביים מגבולה המזרחי של ישראל. לדעת המומחים האמריקאים, תתאים עיראק דלת־האוכלוסיה ליישובם של הפליטים.

חופש השיט במפרץ אילת יהיה ממשי בעתיד רק לגבי אניות לא־ישראליות.

שעה יכולות אניות הנושאות את דגל ישראל לעבור במפרץ, עלולה ארצות־הברית לייעץ לישראל להימנע משליחת אניות ישראליות למפרץ ולהסתפק ב"מסען החופשי של אניות הנושאות דגל לים זרים לנמל אילת. עצה זו של ארצות־הברית, שקרוב לוודאי כי יש ראל תציית לה, תהיה תוצאה של כניעה אמריקאית לחץ של המלך סעוד, הדורש בתוקף להפסיק את השיט הישראלי במפרץ, ואף איים כי ארצו ומצריים עלולות להסביע אניות ישראליות ש"תעבורנה במיצר טי־דאן.

שינויים אפשריים בהרי ככה של סיעת מפא"י בכנסת: יתפטרו מהברית בכנסת אוזוד אבריאל ואהרן רמז, ובמקומם ייכנסו חנה למדן ומועמד נוסף שעליו טרם הוחלט.

על־ידי חילון פים אלה יעלה בהרבה הגיל הממוצע של סיעת מפא"י בכנסת, ויהיה זה קיצו של הנסיון הכושל לרענן את הרכב הסיעה על־ידי הכנסת מספר אנשים צעירים יחסית להרכבה. אבריאל יתמנה אחרי התפטרותו לציר ישראל בגאנה, ואהרן רמז יתמנה למנהל כור, חברת־העל התעשייתית של סולל בונה, חנה למדן תיכנס לכנסת כתוצאה מפשרה, שהושגה אחרי סיכסוך חמור בינה לבין מרכז מפא"י, שגרם להתפטרותה מכל תפקידיה במפלגה ובהסתדרות.

ח"כ הפרוגרסיבים יוחר חררי ישאר בכנסת, על אף הצעתה של שרת־החוק גולדה מאיר לתת לו תפקיד דיפי לובמאטי.

הצעה זו של משרד־החוק, שבאה בעיקבות דרישתם של הפרוגרסיבים לשתף את אנשיהם בשירות החוק, נדחתה על־ידי המפלגה שאינה מוכנה לוותר על השתתפותו של חררי בסיעה בכנסת. דיונים על מינויים של פרוגרסיבים אחרים לשירות־החוק עודם מתנהלים.

הממשלה לא תירתע מהבאת חוק העיתונות החדש לפני הכנסת, למרות המחאה הכללית של העיתונות, הרואה בחוק זה דיוכי מכוון של חירותה.

חוק זה הוא חלק מתוכנית שנתבשלה זמן ארוך על־ידי דוד בן־גוריון וחוגו המוצמצם, הסבורים כי חופש העיתונות עשוי להוות סכנה ממשית ליציבות שלטונם.

משרד הכריאות יפרסם בקרוב אזהרות חמורות נגד הרחצה בים תל־אביב. מאחורי האזהרות יעמדו לא רק מימצאים היגייניים חמורים כשלעצמם, אלא גם כוונת האופוזיציה השמאלית בעירייה לסכל את נסיונה של עיריית תל־אביב, בה שולטים הציכ וחרות, להתיר את הרחצה בקשר לרחצה בים ולתת להמוני האזרחים את ההרגשה כי אין רע בבילוי זה.

שלום אש לא יוכה לחיים שקטיים. הפולמוס שהתעורר ביהדות לאחר פירסם את ספריו על ראשוני הנצרות יתחדש בקרוב בישראל. כאשר יבוא לארץ העיתונאים יעקב אלמי ויעקב גלאקשטיין, ששמו להם למטרה לעורר מחדש בישראל את מלחמתם זו ולא להניח לאיש להיקלט בשלוה בארץ.